

Sörmlands store låtmästare

— just Gustaf Wetter — 70 år

Åldersgruppen bland Sörmlands låtspelare, Gustaf Wetter i Katrineholm, fyller 70 år den 3 april. I trots ökat bekvämlighet har sig lika vital och i farten som tidigare gång tidigare. Brevvärd av låtspelet i grundskolan och läroverket har han långt ut varit för den gamla folkmusiken i så visa och psalm. Trakterande både den lilla flöten och altflöten har han också varit väl förtrogen med konstmusikens flötar under spelning i orkestern och stråkkvartett.

Med hans stora betydelse för låtspelet har också förmedlat till musikerna och bygdespelarna. För detta uttrycker sig här har han varit mycket betydelsefull på många sätt. Han har varit generös och hjälpsam till förtroende och vänskap till de som varit intresserade av den sörmåländska musikens historia, varit Södermanlands Spelmansförbunds ordförande i 20 år och dessutom mycket verksam som föreläsare och samling om folkmusik.

GUSTAF WETTERS INTRESSE för musikerna och låtspelet tidigt komna i Grönna, där fadern påverkade honom genom sitt låtspelet. Själva lärde han tidigt spela flöten och orgel. Efter skolgången i hemstaden följde han utbildningen med studentexamen vid Norra Latin i Stockholm, där latin och matematik blev hans huvudämnen. Efter en meriterande seminarieutbildning sökte han sig under tidigare 20-talet till Katrineholm. Under studietiden skapade han till låtarna såväl som tag. Redan som sjutton-åring begynte han i Gränstrakten söka upp bygdes låtspelare för att kunna spela de gamla låtarna, och i den nya hemstaden använde han sig av alla tillgångar till att medels cykel och orgel till Sörmlandsbygdes åldriga låtspelare i samma ärende.

Som föreläsare vandrade han sig främst till de äldre, vilka här kunde förmedla bygdes traditionerna. Därmed kom han i beröring med många berömda bygdespelare som Vingårens Waldemar Carl Erik i Lind, Sörmas Axel och många många andra. Den stora måden var förövrigt en särskilt fräpig herre, som gav Wetter anledning till en lika dräp- lig artikel.

LÄTTOESKANDET GAV ytterst värdefulla resultat vilka samlats i bokliga form med mer än 600 nummer. I rikssamlingen Nils Anderssons första samling Svenska låtar, som det som berör Sörmland och

är utgiven på Norstedt och Söners förlag 1934, har Wetter meddelat 13 låtar. Atskilliga ingår i andra sammanhang, bl a i den tidskrift, Spelmansförbundet och Sörmlands Ungdomsring tämligen regelbundet och outhärligt kommer ut med. För övrigt finns kopior av hans många uppteckningar från Sörmland i Uppsala landsmåls- och folkminnesarkiv. Låtsamlandet tog han som en livsuppgift, som något för framtida forskning att ta del av och göra folkmusikerandets nytta med.

EN INTRESSANT BESÖKARE hos låtspekaren Wetter imponeras möjligen av hans nedlagda arbete till den sörmåländska folkmusiken framman. Under de 30 år han var ordförande i Södermanlands Spelmansförbund, vilket bildades 1925 vid en stämna i Malmköping och då blev landets första Spelmansförbund, har han med sin idealitet och framfördro till folkmusiken utveckling skapat ett förbundets bibliotek och arkiv av i sin art ovanliga mått.

Samlingarna har deponerats hos Katrineholms Stadsbibliotek, som tvingats att skaffa en särskild lokal och ett skyddande arkiv för de originella och dyrbara samlingarna av låtar jämte litteratur om dem. Nämndhusets ett utmärkt och brandkyddande källarrum är fyllt av bokhyllor, som rymmer många dyrbara klenoder. Där finns dessutom ett trettiotal kraftiga dokumentmappar rymmande allt av protokoll, skrivelser, program och annat för förbundet viktigt att bevara. Allt detta sammantaget något unikt att betrakta.

100 SPELMANSSTÄMMOR och

mer har Gustaf Wetter varit med om att ordna. Dessa stämmor växte efterhand till folkära låtfester med ett hundratal spelmän agerande. Samlingar skedde vid Julita Skans, Stenhammar, Nyköpingshus, Eskilstuna Folkets park o s v.

Arrangemangen inneslöt ett jättearbete. Allt ordnande vid var plats, reklamapparaten igångsättning, bygdespelmännen samövande, vilket först skedde inom mindre grupper på skilda platser för att slutligen finlisas i en allsamlings spelstämman dag. Detta allt var för-

visso ett tungt lass att dra och ett stort ansvar att bära. Men det fanns givetvis villiga medhjälpare som Arne Blomberg, förbundets nuvarande ordförande, och Henry Sjöberg som sekreterare.

VID ETT SAMTAL säger Gustaf Wetter, att han till Spelmansförbundet skall donera alla sina dyrbara handskrifter av låtar, alla sina klockarböcker från 1700- och 1800-talet samt alla de värdefulla publikationer, han har i sin ägo och som ännu saknas i förbundets arkiv. "Snart skall jag ordna med ett gåvobrev!"

För årens många insatser mottog Gustaf Wetter 1965 Sörmlands läns första kultur stipendium. Nu förmodas, att Sörmlands bygde- och låtspelare som bäst förbereder sig att ge den sörmåländske store låtmästaren sin fullvärdiga hyllning. Med den skaran kommer med säkerhet mängder av vänner och beundrare av hans livsgärning att spontant delta. Jubilarer förtjänar väl en dylik tacksamhetsbetygelse!

John Norrman

LÖRDAG

70 år fyller på lördag folkskolläraren och riksspelmannen Gustaf Wetter, Katrineholm. Han är född i Gränna, blev student i Stockholm 1921 och folkskollärare två år senare. Som lärare slog han sig ner i Katrineholm där han verkade i katedern i mer än 40 år. Men mer än pekpinnen och kritan älskar han att hålla stråken i handen och Gustaf Wetter är utan tvekan Sörmlands meste folkmusiker.

I ungefär ett halvt sekel har han varit sysselsatt med uppteckning av folkmusik. Han var med om att bilda Södermanlands Spelmansförbund i Malmköping 1925 och han var dess ordförande i 30 år. För sitt arbete i folkmusikens tjänst har han tilldelats en lång rad utmärkelser: Södermanlands Spelmansförbunds märke i guld, Zornmärket i guld, Södermanlands Hembygdsförbunds förtjänstplakett, Samfundet för hembygdsvårds plakett samt Ålands Spelmansgilles guldmärke. Han har också fått medaljen "För medborgerlig förtjänst" och han var med bland dem som fick Södermanlands läns landstings kulturstipendium när det första gången utdelades 1965.

FOLKET

Torsdagen den 1 april 1971

Lena spelade bäst

LENA MOBERG från Nacka, 12 år, har slagit svenska dargspelseliten och blivit svensk mästare på bälgaspel. Det skedde häromkvällen vid dragspels-SM i Medborgarhuset. Lena fick sitt första dragspel av farfar för fyra år sen och tycks ha tränat flitigt sen dess.